

ikki, at tit skulu venda samfelagnum bakið og liva sum egoististar.

Líka so týðningarmikið sum tað er at tit eru sjálvstøðug - líka so týðningarmikið er tað, at tit kenna tykkum sum partur av samfelagnum. Tað besta og mest livandi samfelagið fáa vit, tá tey sum búgva í tí hvør á sín hátt eru eitt sindur original.

Og tit hava skyldu til at gera tykkara til, at tað samfelag, tit eru partur av, verður gott og livandi.

Tí tit hava fingið nógv frá samfelagnum. Tit skulu ikki gloyma, at teir møguleikar tit hava í dag - teir eru ikki komnir av sær sjálvum.

Tað er ikki so øgiliga langt síðani, at studentsprógv var nakað, sum bara nøkur heilt fá høvdu atgongd til. Tá tað var nakað heilt serligt at blíva studentur.

Nú eru dyrnar inn til teir møguleikar sum liggja í students- og HF-próvnunum, opnar fyrri næstan øll. Tit eru farin ígjøgnum tær - og hóast hetta er ein serlig tíð hjá tykkum, so ger tað ikki tykkum til nakað serligt.

Tað er tvørturímóti nettupp tað, sum er tað serliga - at tað ikki er so serligt. Tað serliga er, at í Føroyum kunnu næstan øll, sum vilja tað, fáa hesi prógv.

Tað serliga er, at í Føroyum hava øll møguleikar.

Tað eiga tit at vera tilvitað um og hava virðing fyri. Tit sleppa at læra, tí at hini - ella, samfelagið - rindar fyri tað.

Og tað skulu nógvir toskar dragast úr havinum og tað skal nógvur skattur krevjast frá verkamanninum áðrenn samfelagið kann gjalda fyri tykkara skúlagongd.

Tá hini vilja rinda fyri tað, so er orsök, at við vitan eigur at fylgja áhugi, og við áhuganum eigur at fylgja hugurin at virka. At taka á seg ein part av ábyrgdini fyri, at tann organisman sum okkara samfelag er, livir og mennist.

Tit hava notið gott av at vera partur av hesi organismani. At hon framyvir fer at hava liv og góða heilsu - tað er tykkara ábyrgd. Tykkara lærdómur eigur at gagna okkum øllum.

Mugu taka ábyrgd

Tað er so vanligt í dag, at fólk krevja bæði hetta og hatta frá samfelagnum. Tey krevja sín rætt, sum tað eitur. Tí er einki galið í - men tit eiga ikki at gloyma, at tann sum krevur av øðrum - hann má eisini krevja nakað av sær sjálvum.

Vit eru so fá í okkara samfelag, at vit hava allar fortreytir fyri at kunna ala fram og styrkja ta kensluna av felagsskapi, sum er so ómetaliga virðismikil. Tá hugburðurin er, at tað, vit gera fyri okkara samfelag, tað gera vit fyri okkum sjálvi - tá kunnu vit náa langt.

Tað verður ofta sagt, at vit ikki hava henda hugburðin. Saman at standa, var

ei okkum givið, plaga vit at siga.

Tað er ikki heilt rætt. Tað mest grundleggjandi eru vit samd um. Okkara mál og okkara mentan - alt tað, sum ger okkum til eitt fólk - tað standa vit saman um.

Men heldur ikki tað er komið av sær sjálvum. Tað er úrslitið av, at nakrir føroyingar fyrri góðum 100 árum síðani settu sær hetta sum mál. Ein sjálvstøðug, livandi føroysk mentan - tað var teirra ideal.

Mótstøðan var stór. Nógv - eisini føroyingar - vildu heldur, at vit tosaðu danskt enn føroyskt. Tað eru bara 30 ár síðani, at føroyingar vóru, sum vundu Dannebrog á stong hátíðardagar.

Men hetta afturhaldið tapti. Tað tapti so dyggiliga og so fullkomiliga, at tann mentanarligi parturin av sambandsrørluni er ikki til í dag. Eingin stríðist aktivt ímóti okkara málið og okkara mentan, eingin er, sum ikki vil kennast við okkara Merki.

Vit hava væl og virðiliga nátt fram á tað mál, sum sett var tá henda öldin byrjaði. Men tann sum ikki stóðugt setir sær nýggj mál - hann stóðgar upp. Sovnar og minskar. Tað er bara við at seta sær nýggj mál og leggja á seg nýggjar uppgávur, at menniskjað veksur.

Tað samfelagsliga málið í dag er, at á sama hátt sum vit standa á egnum beinum mentanarliga, so skulu skulu vit eisini standa á egnum beinum politiskt og búskaparliga. Tað føroyska innihaldið skal hava ein føroyskan karm.

Hetta er eitt natúrligt framhald av tí mentanarliga stríðinum.

"Har floggin blaktra blaktri eisini mitt" syngja vit í flaggsanginum - í ynskis-hátti, tí tað var alla tíðina tað, sum okkara visioneru forfedrar vildu. Har sum floggin hjá hinum tjóðunum blaktra, har skal eisini okkara vera at siggja.

Gongst sum ætlað, er hetta aldargamla mál nú bert stutt frá okkum.

Men tað fer kortini at taka nógv ár, áðrenn vit hava bygt upp eina veruliga, sjálvberandi føroyska samfelagsskipan. Tað er ein stór uppgáva. Ein uppgáva sum fer at menna okkum og gera okkum stórri og stoltari.

Men vit mugu eisini verða tilvitað um vandan í hesi gongd. Hann er fyrst og fremst ein polarisering millum tann ekstrema loysingarvongin og tann ekstrema sambandsvongin. Sleppa hesir veingir at seta dagsskránnu, so kann tað føra til, at føroyingar fara í tveir bólkar. Tað kann føra til eina ráða, hatska agita-tión og oyðandi figginda-skap.

Óðrumegin hava vit teir mælsku og reyputu nationalistarnar, sum siggja gongdina sum nakað, sum er vent ímóti Danmark. Hvørs hugsanir í stóran mun eru grundaðar á fornemils og undirlutakenslur. Hetta er tann negativ

Sjúrdur Skaale: - Tað er ikki so øgiliga langt síðani, at studentsprógv var nakað, sum bara nøkur heilt fá høvdu atgongd til.

Tá tað var nakað heilt serligt at blíva studentur.

Nú eru dyrnar inn til teir møguleikar sum liggja í students- og HF-próvnunum, opnar fyrri næstan øll. Tit eru farin ígjøgnum tær - og hóast hetta er ein serlig tíð hjá tykkum, so ger tað ikki tykkum til nakað serligt.

Tað er tvørturímóti nettupp tað, sum er tað serliga - at tað ikki er so serligt. Tað serliga er, at í Føroyum kunnu næstan øll, sum vilja tað, fáa hesi prógv.

Tað serliga er, at í Føroyum hava øll møguleikar

Mynd: Jens Kristian Vang

drívmeigin, heldur enn tann positiva - og hon færir okkum ongan veg. Vit kunnu aldrin grunda okkara egna á beiskeleika móti øðrum.

Hinumegin hava vit tað gamla afturhaldið. Tey, sum umboða trælalyndið í okkara tjóð. Sum ongantíð hugsa sjálvstøðugar tankar, sum aldrin fara egnar vegir, sum altíð bara elta, sum fyrri er slóðað.

Eg vóni at tit duga at siggja, at vit í hesum máli ikki kunnu elta sum fyrri er slóðað - rætt og slætt tí tað ikki er slóðað fyri okkum. Danmark fer ikki sama veg sum vit. Vit noyðast at ganga okkara egna veg, og finna okkara egna pláss. Vit noyðast at líta á okkum sjálvi.

Og tað er í veruleikanum tað, alt snýr seg um. At hava dirvi til at líta á seg sjálv.

Tað er bara tann sum ikki lítir á seg sjálv, sum ræðist sitt egna frælsi. Og tann sum ræðist sitt egna frælsi - hann ræðist seg sjálv.

Tað eru tað tíverri nógvir føroyingar, sum gera. Mótvegis tí hjá nationalistunum, so er hugburðurin hjá hesum fólkum grundaður á leti, mótloysi, og ótta. Og tá hann sleppur at ráða ger hann okkum dovin, dirvisleys, veik og bangin.

Tann mentanarliga tjóðskaparrørslan sigraði á hesum hugburði fyrr í öldini - tí eru vit ein sameind tjóð í dag.

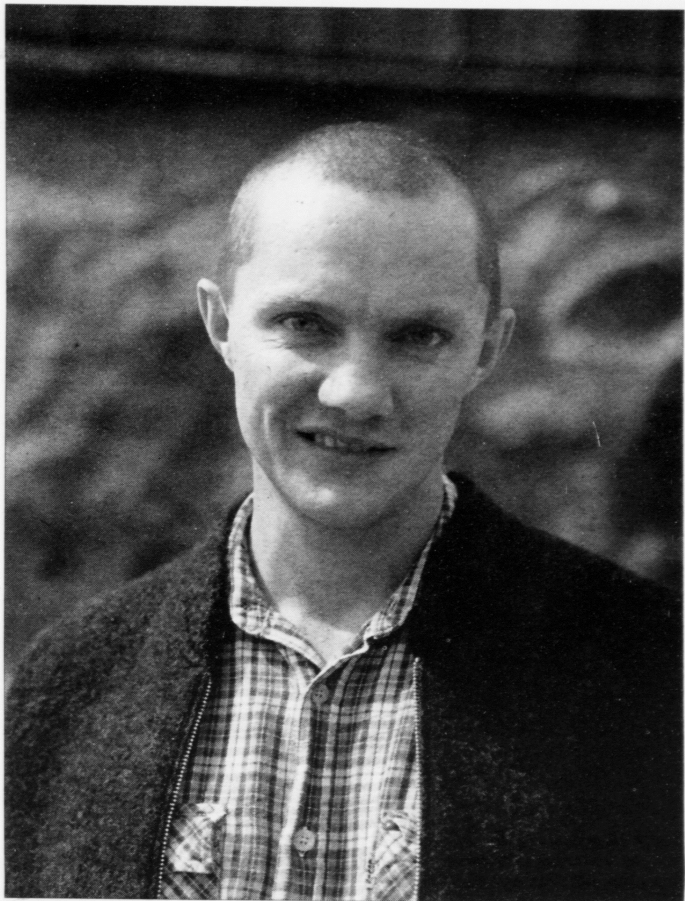
Tað sum krevst av okkum, nú vit fara inn í næstu völd, tað er at vit ikki lata henda hugburð vera tað, sum stýrir okkara politisku avgerðum.

Líka so týðningarmikið sum tað er at tit sum persónar tora at líta á tykkum sjálvi - líka so týðningarmikið er tað, at vit sum samfelag hava dirvi til at líta á okkum sjálvi, at standa við okkara egna - og fara okkara egnu vegir.

Hvør vegurin verður - tað er m.a. upp til tykkum.

Eg vóni at tit taka tað ábyrgdina í álvara og at tit fara at liva sum vaknir, virkin menniskjur.

Takk fyri og gott summar.

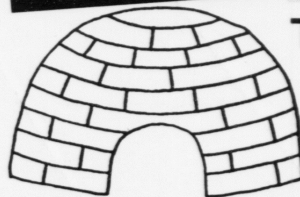

Føðingardags-tilboð!

Mikudagin 23/6 hava vit
nógv góð tilboð av

føroyskum trovggjum og tógvi

BERT GALDANDI
MIKUDAGIN 23/6

Tógvhandilin
IGLOO

Sverrisgøta 19
Tórshavn
Tlf. 315264
Fax 319623